

Kouluterveyskysely 2023, elinvoima- ja resurssivaliokunnan ohjaus

Elinvoima- ja resurssivaliokunta 13.11.2023 § 39
63/12.00.00/2022

Valmistelija Hyvinvointijohtaja, Irina Barkman, puh. 0400 932 135, irina.barkman@iitti.fi

Asian selostus Kouluterveyskyselyn avulla tuotetaan monipuolista ja luotettavaa seurantatietoa eri ikäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palveluista. Kyselyyn vastaavat joka toinen vuosi 4.-5. luokkien oppilaat, 8.-9. luokkien oppilaat ja lukioiden 1.-2. vuoden opiskelijat sekä ammatillisten oppilaitosten 1.-2. vuoden opiskelijat.

Tietoja on alettu keräämään 8. ja 9. luokkaa käyviltä vuodesta 1996, lukioissa vuodesta 1999 ja ammatillisissa oppilaitoksissa vuodesta 2008 alkaen. 4. ja 5. luokkaa käyvät nuoret ovat osallistuneet kyselyyn 2017 alkaen ja ko. oppilaiden huoltajat ovat vastanneet kyselyyn vuosina 2017 ja 2019.

Kyselyjen tiedot kerätään anonyymisti. Nuoret täyttävät sähköisen kyselylomakkeen koulussa oppitunnin aikana. Kouluterveyskyselyssä nuorilta kysytään hyvinvoinnista, osallisuudesta ja vapaa-ajasta, terveydestä ja toimintakyvystä, elintavoista, koulunkäynnistä ja opiskelusta, perheestä ja elinoloista, kasvuympäristön turvallisuudesta, sekä palveluista ja avunsaannista.

Kuntakohtaisista tuloksista näkyy, että litissä korona-aikana nuorten hyvinvoinnin tulokset (2021) laskivat merkittävästi verrattuna vuoden 2019 tuloksiin. Vastaavasti uusin tulos (2023) osoittaa, että hyvinvoinnin osalta on otettu suuri askel positiiviseen suuntaan kautta linjan lukuun ottamatta yksittäisiä tuloksia. Vastaavasti Päijät-Hämeen tulokset taas ovat monin osin jääneet korona-aikaisiin tuloksiin tai jopa menneet heikompaan suuntaan.

litin tuloksissa oli positiivista mm. kokemukset kouluruuasta. Ruuan maku ja laatu koettiin hyväksi. Kysely johti myös siihen, että marraskuussa tullaan tekemään yläkoulussa aamupalakokeilu. Nuorten kokemuksia kouluruuasta kerätään myös omilla kyselyillä, jotta voidaan edistää edelleen ruokapalvelua kouluruuan osalta. Kuntakohtaisista tuloksista oli nähtävissä osallisuuden kokemisen lisääntymistä ja koettiin, että koulussa oli kavereita. Nähtävissä oli myös positiivinen suunta nuorten liikkumisessa samoin aktiivisessa harrastamisessa. Päihteiden käytössä koettiin joiltakin osin kasvua, mikä seuraa myös valtakunnallista trendiä esim. sähkötupakan käyttö on lisääntynyt. Tästä on tehty myös havaintoja lukukauden alussa ja asiaa on työstyetty kouluissa ja päihde- ja mielenterveystyöryhmässä.

Voimassa olevassa hyvinvointisuunnitelmassa esiin nostettiin asioita mm. kouluruuan kehittämistä yhteistyössä nuorten kanssa ja nuorten liikkumisen mahdollistamisesta. Näihin on panostettu ja sitä kautta edistetty elinvoimaa. Resurssit ovat tuottaneet tulosta jopa siinä määrin, että kouluruokaa on lämmitetty lisää, kun menekki on ollut niin suurta. Reursseja on panostettu hyvinvointiin, mikä näkyy tuloksissa. Ennaltaehkäisevään hyvinvointityöhön on syytä panostaa edelleen, jotta

voidaan edistää lasten ja nuorten hyvinvointia myös jatkossa yhdessä lasten ja nuorten kanssa.

Valiokunnan ohjaus

Hyvinvointijohtaja Irina Barkman esitteli valiokunnalle kouluterveyskyselyn tulokset ja aiheen ympäriltä käytiin monipuolista keskustelua.

Valiokunta näki tärkeänä, että oppilaille olisi mahdollisuus päästä puhumaan kouluterveydenhoitajalle. Palvelun saatavuuteen on kiinnitettävä jatkuvasti huomiota. Koettiin, että oppilaat hakeutuvat helpommin hoitajan luokse palvelujen ollessa helposti saatavilla.

Valiokunta ohjasi, että kouluhyvinvointiin on kiinnitettävä enemmän huomiota ja kannattaa kyselyä aiheesta opettajien kanssa sekä tilanteen selvitystä rehtorilta. Lisäksi kouluruoan saatavuutta ja riittävyttä olisi ennakoitava entistä paremmin.

Valiokunta ehdotti, että kuntalaisilta tiedusteltaisiin kyselyn muodossa mitä toiveita heillä on kunnan harrastemahdollisuuksista. Kansalaisopisto ottaisi kyselyn tuloksen huomioon tarjonnassaan.

Esiin nousivat myös tietolomakkeiden luominen eri kohderyhmille, esimerkiksi vastamuuttaneille perheille. Valiokunta koki tietolomakkeet hyvänä ideana. Tietolomakkeita voisi tehdä esimerkiksi tarjolla olevista palveluista ja harrastemahdollisuuksista yhteystietoineen sekä ulkoilureiteistä karttoineen. Valiokunta koki tärkeäksi, että kuntaan muuttaja kokisi olevansa tervetullut yhteisöön ja hänelle kerrottaisiin alueen palveluista ja muusta tarjonnasta.

Lisäksi valiokunta kiinnitti ohjeuksessaan huomiota kouluterveyskyselyn positiiviseen suuntaan tapahtuneet muutokset hyvän kuntakuvan mainostamiseen. Onnistumisista olisi hyvä kertoa esimerkiksi kunnan nettisivuilla tai paikallislehdessä.